

og naar man gaar videre i denne Undersøgelse, frygter jeg meget for, at man vil komme ind paa saa store Vilkaarligheder, at man vender sig bort fra denne Vej. Jeg kan idetmindste ikke se, at det kan være hensigtsmæssigt at følge den. Det Gneske, som for mig bliver tilbage, naar der overhovedet skal lovgives paa dette Omraade, er derfor en Lov, der ordner Fæstegodsjets Overgang til Selveiendom, og som altsaa afflutter dette Forhold. Jeg tillod mig for saa Dage siden at fremsætte denne Tanke i det allerimpleste Omrids, overbevist om, at ærede Medlemmer — eller idetmindste de ærede Medlemmer, som stærkt havde drevet paa Selveiendom og kun krævet Selveiendom — vilde have tiltraadt min Tanke; men det viste sig anderledes; det viste sig, at Dnsket om Selveiendom dog ikke var saa stærkt, at man jo nok vilde have andre Hensyn tagne ved Siden af, og jeg vil tilstaa, at det var mig hjært, at det kom frem. Jeg skal iøvrigt udtale, at ogsaa for mig stod det som midbest talt meget tvivlsomt, om det vilde være rigtigt at blive staaende ved en saadan blot og bar Bestemmelse om, at ved de nuværende Forpagtningskontrafkters Udløb og ved hvert enkelt Fæstes Ophør skulde der sælges til Selveiendom; thi det er unegtelig Sandhed, at Tvangen her let kunde virke imod, hvad vi Alle ønske, og bringe endel Godseiere til hensynsløst at sælge og derved bryde med den Tradition, som til Held for Bondestanden hidtil er bleven bevaret hos Godseierne. Hvis man ved at udtale det afgjørende Ord i Sagen opnaaede dette Resultat, saa vilde man have opnaaet Noget, som var vidt forskjelligt fra, hvad man tilstgtede, og jeg tror ogsaa, at der fra Godseiernes Side kunde være Grund til at ønske nogle nærmere Bestemmelser tilføiede. Det er nemlig aabenbart, at en Del Godseiere maa af Hensyn til de Giendomme, som de ville beholde tilbage efter Salget, sætte stor Pris paa at kunne bevare visse Dele af deres Gods, og paa, at der aabnes dem Udgang hertil gjennem den Lov, som endeligt skal ordne

Forholdet. — Spørger man nu, hvilken Vej man i det Endelte skal betrede for at affatte Loven, saa siger jeg, at, da Lovforslaget om Lejns, Stamhusets og Fideikommissgodfers Overgang til Selveiendom blev vedtaget her i Thinget, og da navnlig dens § 21 blev vedtagen med saa stor en Stemmeskerhed, gif det op for mig, at man maatte betragte dette som et Fingerpeg i den Retning, hvori det kunde ventes, at Landstinget vilde gaa. Heller ikke kunde jeg overse, at denne Paragraf blev vedtaget efter Forslag af den nuværende Justitsminister, der var Medlem af det ifjor her i Thinget nedsatte Udvalg. Man kan vel sige, at denne § 21 — eller i den Skikkelse, hvori Loven er vedtagen her i Thinget, § 20 — behandler dette Forhold under ganske særegne Forudsætninger, idet det nemlig beror paa Enhvers frie Villie, hvorvidt han vil underkaste sig disse Bestemmelser. Dette er tilvisse Sandhed, og det er Noget, som man ved at benytte disse Bestemmelser stadigt maa have for Øie, men ikke desto mindre vil man ikke kunne undslaa sig for at gjøre den Tilstaaelse, at Landstingets Dagsorden af 1856 nu er skreden et godt Stykke nærmere henimod sin Gjennemførelse, end Tilfældet nogensinde før har været. Hos mig er der altsaa opstaaet den Tanke, om det ikke nu skulde kunne lade sig gjøre paa Grundlag af, hvad Folkethinget har oversendt os i Forpagtningsloven, hvorefter alle saadanne Forpagtninger skulde ophøre, og paa Grundlag af Lejnslovens § 21 at tilveiebringe et Forslag, om hvilket der kunde komme Enighed tilstede, og det er dette, jeg har forsøgt ved at stille det Forslag, som jeg nu skal forelægge Thinget.

Jeg skal ikke udvikle de enkelte Bestemmelser i dette Lovforslag, da det vilde blive meget vidtløftigt, men kun dvæle ved de enkelte Hovedpunkter i de forskjellige Paragrafer, hvor paa jeg finder Anledning til at henlede Opmærksomheden. Mit Forslags § 1 udtaler den almindelige Sætning, at der efter et vist Antal Aars Forløb ved indtrædende Fæsteledighed